

AURRERAKOIAK ETA ATZERAKOIAK

(Orain amar urte burruka bizia egoan gure artean. Orduko itzak eta berbak dira onek. Arrezkero ez da gauztia aldatu, okerrera ez ba'da. Ona orduko berbak.)

* * *

Atzerakoi eta aurrerakoi aspaldian erabilitako berbak dira. Baiña, bi taldeetan jendia banatzea, aspaldiko xistima da, antxiñakoa: geu aurretakuak, gure etsaiak atzeratuak.

Gurekin ez dagozanak, orrek danok atzeratuak dozak; gurekin diranak, orrek danok, aurreratuak dozak, kangrejuen antzera atzeraka ibiltzen ba'dira be.

* * *

Atzeraka ibiltzea da benetan, esate baterako, izki alperrikako bat, atxea, indarrez erabilli eraztea. Nai ba'dozu eta nai ez ba'dozu. Berreun urte badira zenbait euskaldun idazleek baztarten asi zirala. Oietako bat zan Aita Kardaberaz.

Eta, zergaitik kendu eben? Alperrikakoa zalako gure artean.

Atxedunak berreun urteko saltoa egin dabe atzeraka; baiña, atxea artu ez dabenari, ao betean, *atzerakoi* esaten deutse. Izen ona galdu nai. Eta eurari esan baiño lenen, eurak esan berba zantar ori.

Eurak dozak *aurrekoiak*, berreun urte atzeraka eginda gero be.

Ori dok aurpegia ori.

* * *

Guda negargarri bat sortu eta gero, euskaldun idazleak bi zatitan eginda gero, *batasun* berbea lau aizeetara intzirik zabaldu.

Berba bat, besterik ez.

Izena ez da izana. Baiña, onek izena erabiltzen dabe, izane tapatzeko. Berba, itza eta izena izanaren estalgarri. Esku batekin erlauntza zirikatatu eta besteagaz keia bota erleeri.

Batasuna apurtu eta ondoren batasunaren itza makillamuturrean jaso ikurrin baten antzera. Beste aldetik barriz, gurekin ez dagozanak txistuz eta iraiñez bete eta batasunaren aurkako salatu.

Salatu bein eta barriz.

Salatu eten barik.

Salatu berbaz eta idatziz.

Salatu, salatu eta salatu...

Aizkenerako ainbeste alditan esan dana eta entzun dana, ontzat emon eta egi bezela artu gizarteak. Guzurra bota borobil-borobil bein da berrito eta azkenerako egi argizat artuko dautzue erriko tontolapikuak, Orren antzera esaten eban Hitler jaunak.

Makiñatxo bat jarraitzaille ba-dauz jaun orrek geure artean.

* * *

Guzurrezko eta gizatarreko erasoak bere frutua emoten dau, esan dogunez, amaika inusente zoratuz eta bereganatuz; baiña, bestelakoa ere bai, ardiak ez diranak edo aprobetxategiak ez diranak, alkartzuz... Akuilluagaz zirika-

tuak izan diranak alkartzen geranean, geure indarra agertzen dogu, eurok uste baiño aundiagoa.

"Atzerakoiak", atzera joan ez diranak kangrejua lez, aurrera doaz euren bidean, mordo ederrean, aginpiderik ez ba'dogu be gizarte onetan.

"Aurrerakoiak", atzera salto egin dabenak, sakabantzaren asita dagoz, eurak aurrera doazela ots egiñaz, euren indarrak beti bistan ipiñiaz eta lau aizeetara zabalduaz, zenbat diran egunero kontatuaz... euren buruak konbenzitu naiz edo...

(Nik au idatzi ezkeroz diru asko lortu dabe, indarra gizartean ere bai, euskal gobernu, kapitalismoa eta abar ere euren alde dagoz; baiña, euron artean burruka asita dago. Itzala. Kojo dabilenak, kojo ipintzen ditu bere inguruko guztiak.)

* * *

Bitarte orretan zubigilleak agertu ziran. Zubiak zertarako? Nundik norako? Zubia bera artungo genduke burrukaren elburu. Zubiaren nagusitasuna burrukaren elburu.

Zubia egin bearrean, oba zuloa tapau. Lana egiñaz. Lana eginda zuloa tapako dogu danon artean. Utsunea bete; zuloa tapau.

* * *

Onk zubigilleok orain amar urte agertu ziran. Gaur egungo zuloa amiltegi biurtu da.

Euskal arloa legor eta siku dago. Gozobako lurra. Giroa aldrebasa. Solo elkorra.

Bi idi lanerako, biarrerako, uztarpe batean: bata eskerretik eta bestea eskubitik. Bien artean irikitzen da ildo lurrean. Biak aurrera ba'doaz bai; baiña, bat nagusitzen ba'da eta bestiari ostikoka egin, zer lan arraio atarako da ekintza orretatik?

Zertan gabiltza? Euskeraren onerako lanean ala euskeraren bidez geure buruen nagusitasuna agertzeko? Geure nagusitasuna beste guztieri indarrez burutik beira sartzeko?

Negargarriak gara. Era onetan lana egiteak antzutu egiten gaitu. 1975 garaiko arazoetan nabil. Gaurkoak guretzako okerrago jarri ziran, ipiñi ziran. Ez zan arritzeko Zeruko Argiak onelan idaztea (7-VI-75):

"Villasante... (eta abarrek) ez dabe lanik agertzen...".

* * *

Aurrerakoiak edo atzerakoiak, guztientzako da giroa eskasa, gaiztoa eta txarra. Ala izan da amar urte onetan. Arrezkero sortu dira idazle barriak batuen inguruan. Baiña, onen lanak Afrikako Bantuen atsa dariola diño jaun ospetsu batek Gabon inguruko DEIA batean. Jaun ori ibilli zan Batua sortzen eta idazleak egin ditu Bantuen antzeko. Ori dok ona, ori! Orretarako ainbeste zarata eta ainbesta okerkeri...!

Bearrezkoa dogu geu alkartzea, geure artean giro ona lortzeko. Onetan ZER'ek biar ona egiten dau. Zorionak.

1986'ko Urte-barri egunean.

ARRINDA'TAR ANES